

Torenvalkperikelen (3)

Sake de Vlas

In een van mijn eerdere perikelen heb ik verteld dat er een torenvalkenkast in onze boomsingel hangt. Dat niet alleen, elk jaar kunnen we genieten van een complete broedcyclus op zo'n 40 meter van ons huis. Ook in 1998 was het weer bingo. Alhoewel, het ging niet volgens het boekje.

Meneer Torenvalk kwam in de gebruikelijke periode de kast bezetten. Alleen, helemaal alleen. Om een vrouwtje te bewegen zijn partner te worden, werden alle registers opengetrokken. Als voorgerecht werd een vette muis gevangen. Dan, gezeten op de kastrand met de muis in z'n ene vooruitgestoken poot werd er een concert opgevoerd van kirren en koeren. Onderwijl een schuin oog naar boven gericht. Dat ging dan een paar minuten zo door. En omdat er toch geen respons kwam, werd in arren moede de muis maar opgevreten. Aangezien een torenvalkman, recht van lijf en leden, zonder een vette muis geen vrouwtje kan krijgen, werd fluks de jacht weer ingezet en na een klein half uur begon het schouwspel weer van voren af aan. Eigenlijk vonden Riet en ik het maar zelig. Dat ontbrekende vrouwtje was niet het enige probleem. De Kauwen die een commune hebben in een bosuilenkast aan de bosrand, op 60 m afstand, hebben plaatsgebrek. Dat heb je zo met communes. Een torenvalkenkast op vlieg- en roepafstand is een welkome dependance. In voorafgaande jaren waren meneer en mevrouw Torenvalk prima in staat om de territoriumgrenzen vast te stellen. Het gaf wat kabaal en strijd, maar na enige dagen was duidelijk dat bij een of andere berk de scheiding lag. Nu niet. Meneer Torenvalk met z'n gebruikelijke muis kon vier Kauwen niet aan. Binnen een paar dagen stak een bos ongeregeld hout uit de kast waar geen enkele Torenvalk een fatsoenlijk nest van kan maken. Om de vrijgezel iets te ontlasten ben ik maar naar boven geklommen om de kast weer aantrekkelijk te maken. Voor een Torenvalk wel te verstaan. Dat hielp weinig want de volgende dag kon ik weer omhoog. Dat heeft zo een week geduurd. Onderwijl knokte het mannetje tussen z'n versierpogingen door nog wel eens met de Kauwen, maar er zat niet veel overtuiging in. Tot op zekere dag Riet mij op mijn werk belt met de mededeling: "er is een vrouwtje". Vreugde alom, zowel bij ons als bij meneer Torenvalk: hij kan z'n muizen kwijt, heeft hulp bij het vaststellen van het territorium en kan z'n hormonen de vrije loop laten. Wij hebben een zorg minder. Toch klopt het niet helemaal. Volgens ons snapt het vrouwtje er geen klap van. Op 25 april ligt er nog maar één ei in de kast. Riet meldt dat er soms 2 vrouwtjes zijn. Aangezien ik doorgaans naar mijn werk ben en niet alle dagen er het zicht op heb, denk ik in mijn onschuld dat er misschien een overgebleven vrouwtje even komt buurten. Op 2 mei zijn er 4 eieren. (Dat is laat want op 11 mei is in het referentiegebied van Kees en mij al een kast met 5 jongen van enkele dagen oud). Op een gegeven ogenblik zit een vrouwtje te broeden en laat ik de boel even rusten. Op 6 juni tijdens een kastcontrole zijn er zelfs 8 eieren. Nu komt toch de gedachte naar

boven dat hier iets bijzonders aan de hand kan zijn. Ik had zelf nog niet meegemaakt noch er van gehoord dat een Torenvalk zo iets kon. Dat dit vrouwtje daartoe in staat is, is schier onmogelijk. Fluks in de roofvogelbijbel gesnuffeld en ja hoor: als er meer dan 7 eieren zijn, dan kun je er gevoelig vanuitgaan dat het om een geval van bigamie gaat. Als ik wat beter opgelet had of beter naar Riet had geluisterd, had ik het zelf ook wel kunnen ontdekken. Eén vrouwtje heeft een compleet verenkleed, de andere mist een paar handpennen. Op 17 juni zijn er 7 jongen en 1 niet-uitgekomen ei. Op 28 juni wordt de reutemeteut geringd en komt er nog een bijzonderheid aan het licht: alle jongen zijn vrouwtjes. Statistisch gezien zal dat niet vaak voorkomen. Dan volgt een periode die eigenlijk het leukste is: de jongen komen op de rand van de kast zitten en doen hun vleugeloefeningen. De oudste klimmen op de kast en in de takken rond de kast en worden Takkeling.

Foto. Juvenile Torenvalk in de nabijheid van de kast, Eext, zomer 1998 (Sake de Vlas). *Juvenile Kestrel near the nest box, Eext, summer 1998.*

Op 18 juli zijn alle jongen uitgevlogen en worden in de bosrand gevoed. Wanneer een van onze katten door de tuin loopt of bij wat voor onraad dan ook, komt meneer Torenvalk met harem boven de tuin bidden en alarmeren. Heel duidelijk zijn de twee vrouwtjes van elkaar te onderscheiden.

Misschien had ik wat minder in het referentiegebied moeten doorbrengen en vaker op de Torenvalken thuis moeten letten. Als jullie dit lezen is er een nieuw jaar en zijn er weer nieuwe kansen. Als meneer Torenvalk tenminste een vrouwtje kan strikken.

Adres: Heiakkers 3, 9463 TN Eext.